

כשמגיע לשידוכים כסף מדבר?

אברהם מוצא דרך מקורית לשכנע את רבקה להסכים לשידוך עם יצחק: היא תקבל את רכושו כעת, ולא תסתפק בהתחייבות בלתי וודאית, לקבל את ירושת אברהם בעתיד הרחוק. 'טיפ' מהשידוך הראשון בהיסטוריה.

זוג עקשן באונית פליטים

בחודש חשון של שנת ת"ש [?] לאחר פרוץ מלחמת העולם השנייה [?] שהה בפולין זוג צעיר חסידי שהשתדך זה עתה וניסה לעשות את כל המאמצים לעזוב את אדמת פולין ולהגר לארצות הברית.

באותם ימים כולם רצו כמובן לברוח מאירופה הבווערת, ובפרט מפולין שנכבשה בידי הגרמנים, אולם לארצות הברית הייתה מכסה מוגבלת, ולפיכך רק כמות מסוימת של אנשים מכל מדינה קיבלו אשרות כניסה לארצות הברית.

באותם ימים המכסה של אזרחי פולין נמלאה ונשלמה, בעוד אזרחי רוסיה זכו עדיין לקבל אישורי כניסה לארה"ב. החתן היה אזרח רוסי ולפיכך התאפשר לו להגר לארה"ב, ואילו הכלה הייתה אזרחית פולין. כדי שיוכלו להיכנס ביחד לארה"ב הם ביימו חתונה פיקטיבית ונרשמו לנישואין, וכך בתור זוג נשוי הם הצליחו לקבל את אשרות הכניסה המיוחלות.

ואכן ביום הראשון לנובמבר 1939 עלה הזוג הצעיר על האוניה הצפופה והגדושה בפליטים רבים [?] רובם יהודים [?] אשר ביקשו לברוח מאימת המלחמה במהירות האפשרית.

עם עלייתם לאוניה צצה בעיה חדשה: באוניה התקבלו בני הזוג, כמובן, כזוג נשוי ונתנו להם חדר משותף. על בחור ובחורה שעדיין לא נישאו חל איסור לשהות בחדר לבד אפילו לרגע אחד. על פי ההלכה חתן וכלה הם עדיין שני אנשים זרים לחלוטין עד נישואיהם כדת משה וישראל. אך כאן היה אסור להם לגלות את

הסוד הכמוס שהם נשואים רק על הניירות בלבד?

הכלה ? שהייתה בתו של אדמו"ר מפורסם ? ניגשה אפוא אל הסדרן כשפניה נפולות ומשדרות מצוקה. היא גילתה את אוזנו שהיא נשואה טרייה אבל בעלה נותר בלילות. נחירותיו הן בלתי נסבלות ולכן בביתם כל אחד ישן בחדר אחר, אבל בחדר הקטן שבאוניה פשוט בלתי נסבל לישון על ידו?

באותם ימים קשים, כשכולם ניסו להציל את חייהם, בקשתה של הכלה הצעירה נשמעה בלתי הגיונית בעליל. מיליוני אנשים איחלו לעצמם להפליג באוניה כזאת ולברוח מן התופת, ואילו היא דואגת לנחירותיה של בעלה. אבל הכלה טענה בתוקף שהתגלעו ביניהם מריבות רבות והיא לא מסוגלת להיות איתו באותו חדר. היא מוכנה אפוא לישון בכל פינה שהסדרן ימצא לה, אפילו בתוך ארון צדדי. היא מוכנה גם לעזור ולשאת בעול בכל המצטרך ובלבד שתימצא פינה כלשהי שבה היא תוכל להניח את ראשה.

הסדרן האחראי ריחם על הנערה-הכלה הצעירה ומצא פינה עבורה. אבל החדשות התפרסמו עד מהרה בקרב כל נוסעי האוניה. כולם ריחמו על הזוג הצעיר שנישא רק לפני שבועות ספורים והם כבר רבים עד שאינם מסוגלים לשהות בחדר אחד. אנשים טובים מלאי כוונות טובות ניסו להשכין שלום בין בני הזוג. הם אמרו לכלה שהחיים קצרים ובזמן שכולם בורחים מהמלחמה אתם מתעסקים במריבות שטותיות. "תתבגרו ותלמדו לחיות ביחד" הם אמרו להם. אבל למרות כל הכוונות הטובות הם לא הצליחו להשכין 'שלום בית' בין בני הזוג.

כמובן שהצעד הבא היה לשון הרע ורכילות שנפוצו בין יושבי האוניה על הזוג העקשן שלא מוכן להתפשר ולהתגמש, וכמובן כל אחד הוסיף מדמיונו הפורה כהנה וכהנה, שהרי בשעת ההפלגה הארוכה לא היה מה לעשות חוץ מלעסוק בסיפורים מסוג זה.

כמה חודשים לאחר מכן רבים מנוסעי האוניה הוזמנו לחתונה האמיתית של אותו זוג שהתקיימה בניו יורק. לפני החופה הם עמדו בתור לבקש סליחה ומחילה מהכלה על כך שהם ריכלו עליה וחשבו שהיא כזאת מפונקת שלא מוכנה בשום אופן להסתדר עם בעלה (מתוך הספר "בכל ביתי נאמן הוא").

הצעה שאי-אפשר לסרב לה

פרשת חיי-שרה היא פרשה של שידוכים ונישואים. בפרשתנו אנחנו לומדים על

השידוך הראשון של יצחק ורבקה.

אברהם אבינו קורא לעבדו ומשביע אותו שילך למצוא שידוך לבנו. הוא ביקש ממנו לא להביא עבורו בחורה מקומית גם אם היא בחורה טובה, אלא הוא מעוניין דווקא במישהי מהמשפחה שלו. הוא ביקש מעבדו ללכת "לארצי ולמולדתי" [1] לארם נהריים [2] ולהביא משם מישהי מתוך המשפחה.

למשמע בקשתו, העלה אליעזר העבד שאלה פרקטית ביותר: "אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי". טבעו של עולם שהבת מעוניינת להתגורר ליד הוריה. לגבר אין בעיה להתגורר רחוק מההורים, אך נטייתה הטבעית של האישה היא לגור בשכנות להורים שלה. ולכן השאלה של אליעזר הייתה פרקטית ומעשית ביותר: מדוע שהבחורה תרצה לעזוב את עמה את מולדתה ואת בית אביה וללכת לארץ זרה. הרי היא אפילו לא פגשה את החתן והעבד אפילו לא מביא תמונה שלו? [3]

אך אברהם השיב לו: "ה' אלוקי השמים ישלח מלאכו לפניך", הקב"ה שתמיד עוזר ומסייע לי [4] יעזור גם כאן. אבל אם לא [5] הרי ש"וניקית משבועתי", הנך פטור מלחתן אותו, אבל בשום אופן אל תנסה לחתן את יצחק עם בחורה מקומית.

אולם גם אברהם אבינו ידע את הכלל ש"אין סומכים על הנס" ועל האדם מוטל לעשות בגשמיות כל מה שביכולתו כדי להשיג את המטרה שאליה הוא שואף להגיע. לפיכך אברהם פעל גם במישור הגשמי כדי לשכנע את הכלה לעזוב את מקומה ולרוץ לארץ כנען להתחתן עם יצחק.

אליעזר הגיע לארם נהריים והתפלל לה' שאותה בחורה שהוא יבקש ממנה מים לשתות תציע בד-בבד גם לגמלים ואז הוא ידע בבירור שזאת האישה שמתאימה ליצחק. ואכן רבקה יצאה לשאוב מים, אליעזר ביקש ממנה מעט מים והיא אמרה לו מיוזמתה "גם לגמליך אשאב".

באותו רגע הבין אליעזר שזוהי האישה שמתאימה ליצחק. הוא לא ניסה לשכנע אותה שיש לו בשבילה שידוך עם בחור תלמיד-חכם וכשרוני שממתין לה בארץ מרוחקת, אלא דבר ראשון התורה מספרת ש"ויקח האיש נזם זהב" [6] ושני צמידים על ידיה" (בראשית כד, כב). הוא העניק לה מתנות. הנערה רצה אפוא לאימא שלה וסיפרה לה שהגיע לכאן איזה אדם עשיר שהעניק לה מתנות.

כשאחיה של הנערה הבחין בנזם ובצמידים, הוא רץ מיד החוצה לפגוש את ה"דוד

העשיר" שהופיע בעיירה. הם הכניסו אותו לביתם, כיבדו אותו וכו'. ואז אליעזר הציג את עצמו כ"עבד אברהם אנכי" ופתח בנאום משכנע מדוע כדאי להם לשלוח את בתם לארץ רחוקה כדי להתחתן עם מישהו שהיא אף פעם לא פגשה.

אליעזר פתח וסיפר להם מיהו אדונו אברהם, "וה' ברך את אדוני מאד" והוא עובר לתאר את עשירותו של אברהם "ויתן לו צאן ובקר כסף וזהב ועבדים ושפחות וחמורים" (כד, לה). ואז הוא מגיע לעיקר: "שרה ילדה לו בן ויתן לו את כל אשר לו".

מוסיף רש"י ואומר ש"שטר מתנה הראה להם", ורש"י אף מוסיף ואומר שאברהם עשה זאת "כדי שיקפצו לשלוח לו בתם" (כד, י). אברהם אבינו הפקיד בידיו של אליעזר שטר שבו נכתב שכל רכושו נתון במתנה ליצחק בנו כשהוא יתחתן עם רבקה. הלא זוהי הצעה שאי אפשר לסרב לה?

מדייק הרבי באחת משיחותיו ואומר, שאליעזר לא הביא צוואה של אברהם שבה נכתב שבסוף ימיו יעבור כל רכושו לידי יצחק בתורת ירושה, שהרי בצוואה ניתן תמיד לערוך שינויים. כל זמן שאדם חי ביכולתו להוסיף, לשנות ולהגיה את הצוואה מחדש, וכפי שרואים בחיי היום-יום שאנשים רבים מסתכסכים עם בני משפחתם ומשנים את דעתם ועורכים צוואה מחודשת.

לפיכך אברהם בחר לכתוב שחור על גבי לבן שהוא מוסר את כל רכושו במתנה עכשיו לבנו יצחק והוא החתים בתור עדים שני אנשים מפורסמים כדי שידעו שזהו שטר אמיתי. ואכן רבקה התרצתה לבסוף לבוא והשידוך נוצר ובא לידי גמר.

עצה מאברהם

ההוראה שלנו מהסיפור הזה היא, שאדם צריך לעשות הכול כדי להבטיח שבנו או בתו יתחתנו עם בן זוג מתוך ה"משפחה המורחבת" של העם היהודי.

אנשים רבים מספרים שהם איימו על ילדיהם שאם הם לא יתחתנו בבוא היום עם בחורה יהודייה הם ינשלו אותם מהצוואה שלהם ולא יורישו להם מאומה, אבל הילדים לא התרגשו יותר מדי, הם עשו חשבון שהם צעירים וגם ההורים שלהם עדיין צעירים, ואם-כן הם לא מוטרדים ממה שיתרחש בעוד שלושים שנה. מי יודע מה יקרה עד אז, אולי עד אז אשתו כבר תתגייר, וגם אם לא, היא בוודאי תתקבל בחוג המשפחה במרוצת השנים, וההורים ימחלו לו וילמדו לקבל אותה וכו' וכו'.

אבל אם אתה אומר לבן שלך: "תשמע, אם אתה מתחתן עם בחורה יהודייה, אני מעניק לך עכשיו חלק גדול מהרכוש שלי" [?] זה כבר סיפור אחר לגמרי. לא מצפים מאף אחד שימסור את נפשו כמו אברהם אבינו שנתן את כל רכושו לשם המטרה הזאת. אבל שלושים אחוז מהרכוש גם יכול לשכנע את הבן שזוהי השקעה כדאית ויעילה.

מסתבר שמאז ימיו של אברהם אבינו ועד עצם היום הזה כסף תמיד שכנע ו'עשה את העבודה' טוב יותר מכל ההסברים המפולפלים ביותר [?] (מיוסד על שיחת ש"פ חיי-שרה תש"ל [?] 'שיחות קודש' תש"ל כרך א עמ' 207).